

TÜRK STANDARDI TASARISI

TURKISH STANDARD DRAFT

tst
Revizyon

ICS 67.140.10

MELİSA

Melissa

I. MÜTALAA
2015/105009

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ
Necatibey Caddesi No.112 Bakanlıklar/ANKARA

Ön söz

- Bu tasarı, Türk Standardları Enstitüsü'nün Gıda, Tarım ve Hayvancılık İhtisas Kurulu'na bağlı TK25 Ziraat Teknik Komitesi tarafından hazırlanmış ve TSE Teknik Kurulu'nun tarihli toplantısında kabul edilerek yayımına karar verilmiştir.

İçindekiler

1	Kapsam	1
2	Atıf yapılan standard ve dokümanlar	1
3	Tarifler	1
	3.1 Melisa.....	1
	3.2 Kusurlu melisa.....	1
	3.3 Yabancı madde.....	1
4	Sınıflandırma ve özellikler	1
	4.1 Özellikler.....	1
	4.3 Özellik, muayene ve deney madde numaraları.....	2
5	Numune alma, muayene ve deneyler	2
	5.1 Numune alma.....	2
	5.2 Muayeneler.....	2
	5.3 Deneyler.....	2
	5.4 Değerlendirme.....	3
	5.5 Muayene ve deney raporu.....	3
6	Piyasaya arz	3
	6.1 Ambalajlama.....	3
	6.2 İşaretleme.....	3
	6.3 Muhafaza ve taşıma.....	4
7	Çeşitli hükümler	4
	Yararlanılan kaynaklar.....	4

Melisa

1 Kapsam

Bu standard sapları ile birlikte olan yaprak melisa kapsar. Öğütülmüş ve saplarından ayrılıp parçalanmış yaprak melisaları kapsamaz.

2 Atıf yapılan standard ve dokümanlar

Bu standardda diğer standard ve/veya dokümanlara atıf yapılmaktadır. Bu atıflar metin içerisinde uygun yerlerde belirtilmiş ve aşağıda liste halinde verilmiştir.

TS No	Türkçe Adı	İngilizce Adı
TS 2134	Baharat - Rutubet miktarı tayini.	Spices and condiments - Determination of moisture content
TS 3894	Kişniş (Coriandrum sativum L.) - Tane ve öğütülmüş (toz)	Coriandrum (Coriandrum sativum L.) - Whole and ground (powdered)
TS EN ISO 948	Baharat - Numune alma kuralları	Spices and condiments - Sampling
TS 2131 ISO 928	Baharat ve çeşni veren bitkiler - Toplam kül tayini	Spices and condiments - Determination of total ash
TS 2133 ISO 930	Baharat ve çeşni veren bitkiler - Asitte çözünmeyen kül muhtevası tayini	Spices and condiments - Determination of acid - Insoluble ash

3 Tarifler

3.1 Melisa

Melissa officinalis L. (Lamiaceae) bitkilerinin çoğu zaman tam açmamış çiçekli kısımlarıyla birlikte yaprakları.

3.2 Kusurlu melisa

Bayat, lekeli, böcek yenikli, rengi esmerleşmiş veya sararmış melisa.

3.3 Yabancı madde

Melisalar arasında ve/veya üzerlerinde bulunan yabancı bitki parçaları ve yaprakları, taş, toprak vb. gibi kendinden başka her türlü madde.

4 Sınıflandırma ve özellikler

4.1 Özellikler

4.2.1 Genel özellikler

Melisalar:

- Kendine özgü renk, tat ve kokuda olmalı, küflenmiş veya kararmış yabancı tat ve koku almış bulunmamalı,
- Aralarında ve/veya üzerlerinde çıplak gözle bakıldığında canlı böcek, ölü böcek, kemirici hayvan kalıntıları görülmemeli,
- Çiçeklenmiş olmamalıdır.

4.2.2 Kimyasal ve fiziksel sınıf özellikleri

Melisalar kimyasal ve fiziksel sınıf özellikleri Çizelge 1'deki değerlere uygun olmalıdır.

Çizelge 1 – Melisaların kimyasal ve fiziksel özellikleri

Özellikler	Değer
Rutubet muhtevası, % m/m, en çok	10
Toplam kül muhtevası, % m/m (kuru maddede), en çok	12
% 10'luk HCl'de çözünmeyen kül muhtevası, % m/m (kuru maddede), en çok	1
Yabancı madde miktarı, % m/m, en çok	2

4.3 Özellik, muayene ve deney madde numaraları

Bu standardda verilen özellikler ile bunların özellik, muayene ve deney madde numaraları Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2 - Özellik, muayene ve deney madde numaraları

Özellikler	Madde no	Muayene ve deney madde no
Genel özellikler	4.2.1	5.2.2
Rutubet tayini	4.2.2	5.3.1
Toplam kül muhtevası tayini	4.2.2	5.3.3
% 10'luk HCl'de çözünmeyen kül muhtevası tayini	4.2.2	5.3.4
Yabancı madde tayini	4.2.2	5.3.2
Ambalaj	6.1	5.2.1
Piyasaya arz	6	5.2.1

5 Numune alma, muayene ve deneyler

5.1 Numune alma

Melisa numunesi TS EN ISO 948'e göre alınır.

5.2 Muayeneler

5.2.1 Ambalaj ve ambalaj malzemesinin muayenesi

Ambalaj ve ambalaj malzemesinin muayenesi gözle, elle incelenerek, boyutları ölçülerek ve tartılarak yapılır. Sonucun Madde 6'ya uygun olup olmadığına bakılır.

5.2.2 Melisanın muayenesi

Melisanın muayenesi gözle, elle incelenerek, koklanarak, tadılarak, tartılarak yapılır ve sonucun Madde 4.2'ye uygun olup olmadığına bakılır.

5.3 Deneyler

5.3.1 Rutubet miktarı tayini

Rutubet miktarı tayini, TS 2134'e göre tayin edilir ve sonuçların Madde 4.2.2'ye uygun olup olmadığına bakılır.

5.3.2 Yabancı madde tayini

Yabancı madde tayini, TS 3894'e göre tayin edilir ve sonuçların Madde 4.2.2'ye uygun olup olmadığına bakılır.

5.3.3 Toplam kül muhtevası tayini

Toplam kül muhtevası tayini, TS 2131 ISO 928'e göre yapılır ve sonuçların Madde 4.2.2'ye uygun olup olmadığına bakılır.

5.3.4 Asitte çözülmeyen kül tayini

Asitte çözülmeyen kül tayini, TS 2133 ISO 930'a göre yapılır ve sonuçların Madde 4.2.2'ye uygun olup olmadığına bakılır.

5.4 Değerlendirme

Muayene sonuçlarının her biri standarda uygunsa parti standarda uygun sayılır.

5.5 Muayene ve deney raporu

Muayene ve deney raporunda en az aşağıdaki bilgiler bulunmalıdır;

- Firmanın adı ve adresi,
- Muayene ve deneyin yapıldığı yerin laboratuvarın adı,
- Muayeneyi ve deneyi yapanın ve/veya raporu imzalayan yetkililerin adları, görev ve meslekleri,
- Numunenin alındığı tarih ile muayene ve deney tarihi,
- Numunenin tanıtılması,
- Muayene ve deneylerde uygulanan standartların numaraları,
- Sonuçların gösterilmesi,
- Muayene ve deney sonuçlarını değiştirebilecek faktörlerin mahsurlarını gidermek üzere alınan tedbirler,
- Uygulanan muayene ve deney metodlarında belirtilmeyen veya mecburi görülmeyen, fakat muayene ve deneyde yer almış olan işlemler,
- Standarda uygun olup olmadığı,
- Rapora ait seri numarası ve tarih her sayfanın numarası ve toplam sayfa sayısı.

6 Piyasaya arz

Melisa piyasaya ambalajlı olarak arz edilir.

6.1 Ambalajlama

Melisaları, yeni, temiz, kuru, kokusuz, içindeki malın özelliklerini bozmayan, özellikle rutubet almalarını önleyen ve sağlığa zarar vermeyen ambalajlar konulur. Büyük ambalajlar ve büyük dış ambalaj, aksine bir anlaşma olmadıkça, 80 cm x 120 cm veya 100 cm x 120 cm boyutlarındaki paletlere uygun ölçülerde bulunmalıdır. Ambalajların yapımında kullanılan her çeşit malzeme ile içlerine konulacak kağıt ve benzeri materyal yeni, temiz kuru ve kokusuz olmalı, ürüne zarar vermemeli, bunların içlerine yazılacak yazılarda kullanılacak mürekkep boya ve etiketlerin yapıştırılmasında kullanılan zambak toksik veya diğer şekillerde insan sağlığına zararlı olmamalıdır. Basılı kağıt kullanıldığında yazılı yüzün dışa gelmesine ve ürüne değmemesine dikkat edilmelidir.

Ambalajlar, büyük ambalaj veya küçük tüketici ambalajları şeklinde olabilir. Küçük tüketici ambalajları net 50 g veya bunun katlan büyüklüğünde, ya da isteğe bağlı olarak daha küçük veya daha büyük olabilir. Küçük tüketici ambalajları, yukarıdaki koşullara uygun daha büyük dış ambalajlara yerleştirilir. Ambalajların net ağırlığı, büyük ambalajlarla büyük dış ambalajlarda 50 kg'ı, küçük tüketici ambalajlarında 1 kg'ı geçmemelidir. Ancak istendiğinde daha büyük dış ambalajlar kullanılabilir. Ambalajların içinde, yukarıda belirtilenlerin dışında hiçbir yabancı madde bulunmamalıdır.

6.2 İşaretleme

Melisa ambalajları üzerine aşağıdaki bilgiler okunaklı olarak, silinmeyecek ve bozulmayacak şekilde yazılmalı ve basılmalıdır. Ambalajın ağzı açıldığında tekrar kapatılmamalı veya tekrar kapatıldığında, açılıp kapatıldığı belli olmalıdır.

- İmalatçı, ihracatçı, ithalatçı firmalardan en az birinin ticari ünvanı veya kısa adı, varsa tescilli markası (sadece ihracatçı firmanın ticari ünvanı veya kısa adının yazılması durumunda, ambalajlar üzerine 'Türk Malı' ibaresinin yazılması)
- Bu standardın işaret ve numarası (TS şeklinde),
- Ürünün adı (Melisa),
- Sınıfı,
- Parti, seri veya kod numaralarından en az biri,
- Net kütlesi (kg veya g olarak),

- Firmaca tavsiye edilen son tüketim tarihi,
- Büyük ambalajlardaki küçük tüketici ambalajların sayısı ve kütlesi (isteğe bağlı).

Gerektiğinde bu bilgiler Türkçe'nin yanı sıra yabancı dilde de yazılabilir.

6.3 Muhafaza ve taşıma

- Melisa işleme yerlerinde, depolarda ve taşıtlarda fena kokulu, rutubetli, tadlanma ve diğer özelliklerine etki yapacak maddelerle bir arada bulundurulmamalıdır.
- Melisanın bulunduğu ambalajlar, kuru zemin ve uygun ızgara üzerine, çevrelerinde serbestçe gezilebilecek ve aynı zamanda iyi hava alabilecek durumda istiflenmeli ve yağışlara karşı korunmalıdır.

7 Çeşitli hükümler

Üretici bu standarda uygun olarak ürettiğini beyan ettiği melisa için istenildiğinde standarda uygunluk belgesi vermeye veya göstermeye mecburdur. Bu beyannamede satış konusu olan melisanın;

- Madde 4'teki özelliklere uygun olduğunun,
- Madde 5'teki muayene ve deneylerin yapılmış ve uygun sonuç alınmış bulunduğunun

belirtilmesi gerekir.

Not - Bu standardda belirtilmeyen hususlarda "Türk Gıda Kodeksi" hükümlerine göre işlem yapılır.

Yararlanılan kaynaklar

- Türk Gıda Kodeksi Baharat Tebliği (Tebliğ no: 2013/12)